

OKRUHY KE STÁTNÍ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠCE

NAVAZUJÍCÍ MAGISTERSKÉ STUDIUM

Studijní program N7504: Učitelství pro střední školy

Studijní obor N7504T277: Učitelství pro ZŠ a SŠ – Speciální pedagogika

1. předmět: Speciální pedagogika

1. **Vzdělávací soustava České republiky.** Úrovně vzdělávání, druhy a stupně škol a školských zařízení pro děti, žáky i mládež se speciálně vzdělávacími potřebami. České školství v evropském kontextu, soudobé trendy ve vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálně vzdělávacími potřebami.
2. **Konstituování české speciální pedagogiky a charakteristické rysy jejího vývoje.**
3. **Základní kurikulární dokumenty a jejich význam pro práci učitele (speciálního pedagoga).** Rámcové vzdělávací programy, učební plány, učební osnovy, tematické plány a další dokumenty. Práce učitele se školním vzdělávacím programem.
4. **Cílové skupiny české speciální pedagogiky v průběhu jejího vývoje a na současné úrovni poznání.**
5. **Škola jako sociální instituce a její funkce.** Státní správa a samospráva ve školství. Klima školy. Legislativní rámec činnosti školy, povinná dokumentace škol a školských zařízení, které vzdělávají děti, žáky a studenty se speciálně vzdělávacími potřebami.
6. **Posun v nazírání na člověka s postižením:** od vady ke speciálním edukačním potřebám.
7. **Metody vyučování a jejich modernizace.** Volba a funkce vyučovacích metod. Aktivizující metody. Možnosti aplikace vyučovacích metod ve výuce u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
8. **Socializace, integrace a inkluze:** teoretická východiska a reálné tendence.
9. **Organizační formy vyučování.** Vhodnost a jejich uplatňování u žáků se zdravotním postižením podle typu speciálních škol.
10. **Sociální aspekty existence osob s postižením. Role státních a nestátních institucí a organizací.**

11. **Poradenství ve škole.** Školní poradenské pracoviště: výchovný poradce, školní metodik prevence, odborník na reedukaci SPU, školní psycholog, třídní učitel. Další podpůrné instituce, např. pedagogicko-psychologické poradny, speciálně-pedagogická centra, střediska rané péče.
12. **Nové trendy uplatňující se ve vyrovnání příležitostí osob se zdravotním postižením a redefinace jejich lidských práv.**

Literatura:

- BLAŽEK, B.: OLMROVÁ, J.: *Krása a bolest* 1. vyd. Praha: Panorama, 1985. 413 stran
- HRUBÝ, J.: *Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu* 1. díl 2.přepřac.a rozš. vyd. Praha: federace rodičů a přátel sluchově postižených, 1999. 396 s. ISBN 80-7216-096-6.
- MATĚJČEK, Z.: *Psychologie nemocných a zdravotně postižených dětí* 3. prav. a rozš. vyd. Praha: H+H, 1992. 161 s. ISBN 80-85467-42-9.
- RENOTIÉROVÁ, M.: LUDÍKOVÁ L.: *Speciální pedagogika*. 1.vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2003. 290 s ISBN 80-244-0646-2.
- TITZL, B.: *Postižený člověk ve společnosti*: 1.vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze -Pedagogická fakulta, 2000. 248 s. ISBN 80-86039-80-0.
- TITZL, B.: *Politika totalitního režimu vůči zdravotně postiženým občanům*. In K problémům menšin v Československu v letech 1945 - 1989. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2005, s. 21 - 61. ISBN 80-7585-058-X.
- VÁGNEROVÁ M.: *Psychopatologie pro pomáhající profese*.1.vydání Praha: Portál, 1999. 444 s ISBN 80-7178-214-9.
- VÍTKOVÁ, M. A KOL.: *Integrativní speciální pedagogika*. Brno: Paido, 1998 181 s. ISBN 80-85931-51-6.

Vyhláška ze dne 9. února 2005 o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných.

Sbírka zákonů č. 73/2005.

Zákon ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

Sbírka zákonů č. 561/2004, částka 190.

Standardní pravidla pro vyrovnání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením. Praha: Sdružení zdravotně postižených v ČR, 1997. 60 s.

**OKRUHY KE STÁTNÍ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠCE
NAVAZUJÍCÍ MAGISTERSKÉ STUDIUM**

Studijní program N7504: Učitelství pro střední školy

Studijní obor 7504T277: Učitelství VVP pro ZŠ a SŠ – speciální pedagogika

2. předmět: Speciální pedagogika školního věku

- 1. Klasifikace poruch chování MKN – 10 dle Světové zdravotnické organizace.** Projevy a příčiny uvedených poruch.
- 2. Prevence poruch chování, spolupráce s dalšími organizacemi při řešení projevů poruch chování na základní škole.**
- 3. Edukace osob s mentálním postižením.** Mateřské školy. Základní školy. Střední školy. Celoživotní vzdělávání.
- 4. Individuální vzdělávací plán.** Obsah individuálního vzdělávacího plánu (IVP). Realizace IVP. Výhody a úskalí IVP.
- 5. Zařazení dítěte do ZŠ logopedické.** Specifika vzdělávacího programu.
- 6. Integrace dítěte s narušenou komunikační schopností do běžné základní školy** (pozitiva a negativa, prognóza žáka s NKS).
- 7. Edukace dětí, žáků a studentů se zrakovým postižením.** Mateřské školy. Základní školy. Střední školy. Braillovo bodové písmo, význam písma pro vzdělávání osob se zrakovým postižením, metodika výuky čtení a psaní nevidomých a slabozrakých. Tyflografika – význam.
- 8. Specifičnost vývoje dítěte se zrakovým postižením mladšího školního věku, staršího školního věku a v období dospívání.** Možnost speciálně pedagogické podpory.
- 9. Edukace dětí, žáků a studentů se sluchovým postižením.** Mateřské školy. Základní školy. Střední školy.
- 10. Asistent pedagoga ve školách pro sluchově postižené.** Jeho funkce při výuce čtení a výchově ke čtenářství.
- 11. Cíle, principy, metody a formy vzdělávání žáků s tělesným postižením a zdravotním znevýhodněním.** Vzdělávací možnosti v ČR, inkluzivní vzdělávání.
- 12. Terapie a facilitace v práci s tělesně postiženými žáky.** Přehled využitelných terapeutických konceptů, způsoby využití v edukačním procesu.

Literatura:

- BARTOŇOVÁ, M., BAZALOVÁ, B., PIPEKOVÁ, J. *Psychopedie*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-144-7
- BARTOŇOVÁ, M., VÍTKOVÁ, M. *Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami III*. Paido: Brno, 2009. S. 165-177. ISBN 978-80-7315-189-8
- BENDL, S., KUCHARSKÁ (ed.) a kol. *Kapitoly ze školní pedagogiky a školní psychologie*. Praha: UK Pedagogická fakulta 2008. ISBN 978-80-7290-366-5
- CZUMALOVÁ, A. *Tlumočník jako most komunikace mezi slyšícím zdravotníkem a neslyšícím pacientem*. Praha: ČKTZJ, 2008. ISBN 978-80-87153-86-4
- ČADILOVÁ, V., JUN, H., THOROVÁ, K. a kol.: *Agrese u dětí s mentálním postižením a s autismem*. Praha. Portál 2007. ISBN 978-80-7367-319-2
- ČÁP, J., MAREŠ, J. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-463-X
- ČERNÁ, M. a kolektiv: *Česká psychopedie*. Praha: Karolinum 2008. ISBN 978-80-246-1565-3
- FRASER, J.: *Účinné poradenství při terapii koktavosti*. Praha, Portál 2010. ISBN 978-80-7367-689-6
- HÁDKOVÁ, K., INGALLOVÁ, L. Zařazování žáků s kochleárním implantátem do základních škol. In: HÁJKOVÁ, V. (ed.) *Bazální stimulace, aktivace a komunikace žáků s kombinovaným postižením*. Praha: EPOCHA, 2010. ISBN: 978-80-904464-0-3
- HÁJKOVÁ, V. *Podpora speciálních vzdělávacích potřeb žáků se zdravotním znevýhodněním*. PedF UK, Praha, 2008. ISBN 978-80-7290-344-3
- HÁJKOVÁ, V., STRNADOVÁ, I. *Inkluzivní vzdělávání. Teorie a praxe*. Praha: Grada Publishing, a.s. 2010, ISBN 978-80-247-3070-7
- HAMADOVÁ, P., KVĚTOŇOVÁ, L., NOVÁKOVÁ, Z. *Oftalmopedie*. Brno: Paido, ISBN 978-80-7315-145-4
- HORT, VL., HRDLIČKA, M., KOCOURKOVÁ, J., MALÁ E. *Dětská a adolescentní psychiatrie*. Praha: Portál, 2000. ISBN 978-80-7367-404-5
- HUDÁKOVÁ, A. *Prstová abeceda pro tlumočníky*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka o. s., 2008. ISBN 978-80-87153-38-3
ISBN 978-80-246-1565-3
- JUCOVIČOVÁ, D. a kolektiv: *Individuální vzdělávací plán*. Praha: Nakladatelství D+H 2009. ISBN 978-80-8729-007
- KALHOUS, Z., OBST, O. a kol.: *Školní didaktika*. Praha: Portál 2002. ISBN 80-7178-253-X
- KEBLOVÁ, A. : *Integrované vzdělávání dětí se zrakovým postižením*, Septima, Praha 1996
- KLENKOVÁ, J. *Logopedie*. Praha: Grada 2006. ISBN 978-80-247-1110-2
- KOMORNÁ, M. *Psaná čeština českých neslyšících – čeština jako cizí jazyk*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka o. s., 2008. ISBN 978-80-87153-44-4
- KOMORNÁ, M. *Systém vzdělávání osob se sluchovým postižením v ČR a specifika vzdělávacích metod při výuce*. Praha: ČKTZJ, 2008. ISBN 978-80-87153-60-4
- KRAHULCOVÁ, B. *Komunikace sluchově postižených*. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0329-2
- KUBÍČOVÁ, Z., KUBÍČE, J.: *Kompenzační a didaktické pomůcky pro děti a žáky s tělesným postižením v MŠ a ZŠ*. Praha, Septima 2001, ISBN 80-7216-166-0
- KUTÁLKOVÁ, D.: *Opožděný vývoj řeči. Dysfázie, metodika reedukace*. Praha, Septima 2002. ISBN 80-7216-177-6
- MACUROVÁ, A. Bilingvální vzdělávání neslyšících: pro a proti. In: *Speciální pedagogika*. 1993/94, ročník 4, č. 5. S. 12-19. ISSN 0862-1632
- MACUROVÁ, A. *Poznááme český znakový jazyk (Úvodní poznámky)*. In: *Speciální pedagogika*. 2001, ročník 11, č. 2. S. 69-75. ISSN 1211-2720
- Mezinárodní klasifikace nemocí – 10. revize. Praha: Psychiatrické centrum, 1992
- MÜLLER, O., VALENTA, M. *Psychopedie*. Praha: Parta, 2003. ISBN 80-7920-063-5
- OKROUHLÍKOVÁ, L., SLÁNSKÁ BÍMOVÁ, P. *Rysy přirozených jazyků. Lexikografie*. Praha: ČKTZJ, 2008. ISBN 978-80-87153-47-5
- OPATŘILOVÁ, D. *Analýza současného stavu inkluzivního vzdělávání v České republice u jedinců s tělesným postižením v předškolním a základním vzdělávání*. Brno: MU, 2009, 978-80-210-5030-3

OPATŘILOVÁ, D., ZÁMEČNÍKOVÁ, D.: *Somatopedie*. Paido: Brno, 2007. ISBN: 9788073151379

PIPEKOVÁ, J. *Osoby s mentálním postižením ve světle současných edukativních trendů*. Brno. MSD 2006. ISBN 80-86633-40-3

Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání základní škola speciální. Praha: VÚP, 2008. ISBN 978-80-87000-25-0

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání s přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením. Praha: VÚP, 2006. ISBN 80-87000-02-1

ŘÍČAN, P., KREJČÍŘOVÁ, D. *Dětská klinická psychologie*. Praha: Grada, 1995. ISBN 80-247-1049-8

SERVUSOVÁ, J. *Kontrastivní lingvistika – český jazyk x český znakový jazyk*. Praha: ČKTZJ, 2008. ISBN 978-80-87153-07-9

SMOLÍK, P. *Duševní a behaviorální poruchy*. Praha: MAXDORF, 1996. ISBN 80-85912-18-X

ŠKODOVÁ E., JEDLIČKA I.: *Klinická logopedie*. Praha, Portál 2003. ISBN 978-80-7178-546-0.

VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-802-3

VALIŠOVÁ, A., KASÍKOVÁ, H: a kol. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1734-0

VÍTKOVÁ, M. *Somatopedické aspekty*. Brno: Paido, 2006. ISBN 80-7315-134-0

ZELINKOVÁ, O.: *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program*. Praha: Portál 2001. ISBN 80-7178-544-X

ZÁKONNÉ PŘEDPISY A VYHLÁŠKY vztahující se k problematice speciální pedagogiky osob se zdravotním postižením, se zdravotním znevýhodněním a sociálním znevýhodněním ve školním věku.

OKRUHY KE STÁTNÍ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠCE NAVAZUJÍCÍ MAGISTERSKÉ STUDIUM

Studijní program N7504: Učitelství pro střední školy

Studijní obor 7504T277: Učitelství VVP pro ZŠ a SŠ – speciální pedagogika

3. předmět: Metodiky a didaktika integrativní pedagogiky

1. Přehled současných teorií integrovaného a inkluzivního vzdělávání, interpretace principů a metodiky integrativní pedagogiky. Výzkumná východiska.
2. Možnosti individualizace a diferenciací postupů ve výuce heterogenních žákovských skupin, vč. přípravy a využití individuálně vzdělávacích plánů (IVP) pro žáky v procesu školské integrace a inkluze.
3. Vzdělávací potřeby žáků v integračním a v inkluzivním pojetí, změny v pojetí žáka a úpravy kurikula v inkluzivním vzdělávání
4. Odkaz reformněpedagogických směrů pro didaktiku integrativní pedagogiky
5. Individuální integrace jako volba vzdělávací cesty, hlediska hodnocení efektivity integrace, předpoklady, příprava podmínek ve škole a v domácím prostředí
6. Role speciálně pedagogické supervize a poradenství ve školách s integračním/ inkluzivním programem
7. Vývoj od segregativních forem vzdělávání žáků s postižením ke školské integraci a inkluzi
8. Hodnocení příznivých podmínek pro integraci a inkluzi ve škole a ve třídě, nástroje a rámce hodnocení, formy monitoringu kvality integrační a inkluzivní praxe na školách
9. Využití sociometrických měření ve třídě s integrovanými žáky, klimatoformní faktory, rizika a pozitiva přítomnosti integrovaných žáků ve třídách a ve školách.
10. Legislativní podpora individuální a skupinových forem integrace v ČR, integrační opatření pro volný čas, rozvoj zájmů a seberealizaci žáka.
11. Úprava materiálů a volba strategií vyučování integrovaných žáků na ZŠ, SŠ
12. Kompetence pedagogů pro integrační a inkluzivní školní praxi, příprava pedagogů, principy a formy pedagogické kooperace

Studijní literatura:

HÁJKOVÁ V. *Integrativní pedagogika*. Praha: IPPP ČR 2005, ISBN 80-86856-05-4

HÁJKOVÁ,V.,STRNADOVÁ,I. *Inkluzivní vzdělávání. Teorie a praxe*. Praha: Grada Publishing,a.s.2010, ISBN 978-80-247-3070-7

JO LEBEER (ed.) a kol.: *Programy pro rozvoj myšlení dětí s odchylkami vývoje : podpora začleňování znevýhodněných dětí do běžného vzdělávání*. Praha: Portál, 2006, ISBN 80-7367-103-4

JUCOVIČOVÁ, D. *Individuální vzdělávací plán pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami*. Praha : D + H, 2009, ISBN 978-80-87295-00-7

KAPRÁLEK, K., BĚLECKÝ, Z.: *Jak napsat a používat individuální vzdělávací program*. Praha: Portál 2004, ISBN 80-7178-887-2

KASPER, T., KASPEROVÁ, D. *Dějiny pedagogiky*.Praha:Grada 2008, ISBN 978-80-247-2429-4

MÜLLER,O.: *Dítě se speciálními vzdělávacími potřebami v běžné škole*. Olomouc: UP,2001.ISBN 80-244-0231-9

POKORNÁ, V. *Inkluzivní a kognitivní edukace*.Sborník přednášek. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2006, 80-7290-258-X

VALIŠOVÁ, A, KASÍKOVÁ,H *Pedagogika pro učitele*. Praha : Grada, 2007, ISBN 978-80-247-1734-0

ZELINKOVÁ, O,: *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program*. Praha: Portál 2001, ISBN 80-7178-544-X

Čas: Pedagogika, Speciální pedagogika, Pedagogické rozhledy, Pedagogická orientace

Aktuální školská legislativa

Národní akční plán inkluzivního vzdělávání (NAPIV)